КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
А.В. Макоўчык
2020 г.

Рэгістрацыйны № УД-31-2-34/вуч.

УВОДЗІНЫ Ў СЛАВЯНСКУЮ ФІЛАЛОГІЮ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:

1 – 02 03 01 Беларуская мова і літаратура

2020 г.

2

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарта ОСВО 1-02 03 03 - 2013 установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, зацверджанага і ўведзенага ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 30.08.2013 г. № 87 і вучэбнага плана для спецыяльнасці 1 – 02 03 01 Беларуская мова і літаратура

СКЛАДАЛЬНІК:

Н.У. Чайка, прафесар кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, доктар філалагічных навук, прафесар

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А.С. Васілеўская, загадчык кафедры беларускага і рускага мовазнаўства, БДПУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Г.К. Чахоўскі, дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

(пратакол № 10 ад 20.04.2020 г.)

Загадчык кафедры ____________ Д.В. Дзятко

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

(пратакол № 5 ад 16.06.2020 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае.

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела ____________ С.А. Старадуб

Дырэктар бібліятэкі ____________ Н.П. Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Мэта вучэбнай дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію” – даць студэнтам пачатковыя веды аб славянскіх народах і іх мовах, пазнаёміць з багатай духоўнай і матэрыяльнай культурай славянскага свету.

Задачы вучэбнай дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію”:

– пазнаёміць студэнтаў з лінгва-культуральнай разнастайнасцю славянскага свету і тымі фактарамі, што дазваляюць аб’ядноўваць славянаў у адну этнічную групу;

– сфарміраваць уяўленне аб праславянскай мове, метадах яе рэканструкцыі і гісторыі ўзнікнення славянскай пісьменнасці;

– удасканаліць навыкі крытычнага аналізу найбольш складаных з’яў славянскай філалогіі;

– навучыць будучых настаўнікаў-славеснікаў распазнаваць тэксты на розных славянскіх мовах;

– набыць элементарныя навыкі чытання тэкстаў на стараславянскай і розных славянскіх мовах, а таксама вылучэння ў іх адметных рыс;

– садзейнічаць падрыхтоўцы высокаадукаваных, творчых і крытычна думаючых спецыялістаў, здольных практычна выкарыстоўваць набытыя веды пры вывучэнні спецыяльных мовазнаўчых дысцыплін.

Вучэбная праграма па дысцыпліне “Уводзіны ў славянскую філалогію” прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі ў межах цыкла спецыяльных дысцыплін і займае сярод іх важнае месца. Яна знаёміць студэнтаў са станам і напрамкамі развіцця славянскай філалогіі, пачынаючы ад першых упамінанняў пра мову славянаў да навуковых распрацовак айчынных і замежных мовазнаўцаў канца XX – пачатку XXI стст. Веды па славянскай філалогіі неабходныя будучым настаўнікам-філолагам для больш дакладнага разумення шляхоў і спосабаў фарміравання беларускай нацыянальнай мовы, прагназавання яе далейшага развіцця ва ўмовах дзяржаўнага беларуска-рускага двухмоўя. Праз знаёмства са славянскімі мовамі і іх становішчам у сучасным свеце ўдасканальваюцца метады даследавання ў беларусістыцы, дасягаецца большая іх эфектыўнасць і практычнае значэнне. Пры вывучэнні дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію” прадугледжваецца пераемнасць і сувязь яе з такімі лінгвістычнымі дысцыплінамі, як “Беларускае мовазнаўства”, “Гісторыя беларускай мовы”, а таксама са школьным курсам беларускай мовы.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў шэрагу іншых дысцыплін.“Уводзіны з славянскую філалогію”– вучэбная дысцыпліна, якая мае ярка выражаны міждысцыплінарны характар, што абумоўлена яе аб’ектам даследавання. Славянскія мовы і народы вывучаюцца ў мовазнаўстве, літаратуразнаўстве, гісторыі, што дае магчымасць настаўнікам паспяхова ажыццяўляць міжпрадметныя сувязі.

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны прадугледжваецца пераемнасць і сувязь яго з іншымі лінгвістычнымі дысцыплінамі (гісторыяй беларускай мовы, беларускім моваznaўствам), а таксама са школьным курсам беларускай мовы. Асаблівая ўвага пры выкладанні асобных тэм павінна ўдзяляцца вывучэнню спецыфічных асаблівасцей славянскіх моў. Лекцыйныя і практычныя заняткі, прадугледжаныя вучэбным планам, узаемна звязаны і арганічна дапаўняюць адно аднаго, даючы магчымасць паглыбіць і ўдасканаліць набытыя веды.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў *акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый*.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый.

Студэнт павінен:

АК-1 – Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач;

АК-4 – Умець працаваць самастойна;

АК-5 – Быць здольным спараджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю);

АК-6 – Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры рашэнні праблем;

АК-8 – Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый.

Студэнт павінен:

САК-1 – Валодаць якасцямі грамадзянскасці;

САК-2 – Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння;

САК-3 – Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый;

САК-5 – Быць здольным да крытыкі самакрытыкі;

САК-6 – Умець працаваць у камандзе.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый.

Студэнт павінен:

ПК-8 – Фарміраваць базавыя кампаненты культуры асобы навучэнца.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію” студэнт павінен ***ведаць***:

– найбольш пашыраныя гіпотэзы паходжання славянаў і месцазнаходжання іх прарадзімы;

– кантакты славянаў у старажытнасці з іншымі еўрапейскімі народамі;

– адметнасці духоўнай і матэрыяльнай культуры славянаў;

– фанетычна-граматычныя і графічныя асаблівасці славянскіх моў, важныя звесткі пра гістарычны лёс іх носьбітаў;

– гісторыю станаўлення славянскай філалогіі;

– сучасную праблематыку славістычнай навукі;

– асноўную навуковую і даведачную літаратуру па дадзенай вучэбнай дысцыпліне.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Уводзіны ў славянскую філалогію” студэнт павінен ***умець:***

– адбіраць, аналізаваць і сістэматызаваць моўныя факты;

– праводзіць самастойныя лінгвістычныя назіранні, рабіць абагульненні

і вывады;

– заўважаць агульнае і адметнае ў навуковых фактах пра славянскія мовы;

– карыстацца разнастайнымі славянскімі слоўнікамі, вучэбнымі дапаможнікамі і даведачнай літаратурай;

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Уводзіны ў славянскую філалогію» студэнт павінен ***валодаць:***

– сістэмай тэарэтычных ведаў па гісторыі станаўлення і развіцця славянскай філалогіі як навукі, навыкамі гістарычнага аналізу моўнага матэрыялу, практычнага выкарыстання набытых ведаў пры аналізе розных лінгвістычных фактаў;

– уменнем разглядаць сучасныя моўныя факты у іх гістарычнай і прасторавай рэтраспектыве.

У адпаведнасці з вучэбным планам установы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка" на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны "Уводзіны ў славянскую філалогію" запланавана 64 гадзіны, з іх 34 гадзіны – аўдыторныя заняткі.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая.

Размеркаванне гадзін на дзённым аддзяленні:

семестр	усяго гадзін	аўдыторныя	лекцыі	практычныя	КСР		самаст. праца	форма контролю
					лк	пр		
5	64	34	22	12	-	-	30	**залік**

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Уводзіны. Паняцце пра славянскую філалогію і яе структуру. Прадмет і задачы славянскай філалогіі. Крыніцы звестак па славянскай філалогіі.

2. Славянскія народы. Геаграфічна-гістарычная характарыстыка славянскіх народаў. Сучасны стан славянскіх дзяржаў і народаў. Канфесійная прыналежнасць славянаў.

3. Праіндаеўрапейская мова. Індаеўрапейская моўная сям’я. Час і месца існавання праіндаеўрапейскай мовы, яе распад. Тэорыя аб настратычных мовах.

4. Праславянская мова. Праславянская мова як адна з індаеўрапейскіх моў, час яе існавання і перыядызацыя. Праіндаеўрапейская фанетычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове. Праіндаеўрапейская граматычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове. Развіццё лексічнага фонду праславянскай мовы.

5. Славянскія мовы. Агульная характарыстыка славянскіх моў.

Усходнеславянскія мовы і іх асаблівасці. Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў усходніх славянаў. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу ўсходнеславянскіх моў. Гісторыя навукі пра ўсходнеславянскія мовы.

Заходнеславянскія мовы. Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў заходніх славянаў. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу заходнеславянскіх моў. Гісторыя навукі пра заходнеславянскія мовы.

Паўднёваславянскія мовы. Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў паўднёвых славянаў. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу паўднёваславянскіх моў. Гісторыя навукі пра паўднёваславянскія мовы.

6. Славянскае пісьменства. Гіпотэзы існавання пісьменства ў славянаў да Кірылы і Мяфодзія. Жыццё і дзейнасць асветнікаў Кірылы і Мяфодзія. Паходжанне славянскіх азбук і пытанне аб іх першаснасці і аўтарстве. Развіццё славянскіх графічных сістэм да нашага часу. Славянскія помнікі пісьменства (надпісы, рукапісы, інкунабулы). Захаванне і выданне старaславянскіх помнікаў пісьменства.

7. З гісторыі славянскай філалогіі. Славістыка на сучасным этапе. Заснавальнікі славістыкі: *І. Добраўскі, Е. Капітар, А.Х. Вастокаў, П.Й. Шафарык*. Поспехі славістыкі ў XIX стагоддзі: *А.А. Патабня, А. Шлейхер, Ф. Міклашыч, А. Лескін, І.В. Ягіч, І.А. Бадуэн дэ Куртанэ, Ф.Ф. Фартунатаў*. Славістыка і славісты ў XX стагоддзі: *Р.Ф. Брандт, А.І. Сабалеўскі, Я.Ф. Карскі, А.А. Шахматаў, М.Н. Сяпранскі, І.Я. Франко, І.С. Свянціцкі, Я.М. Развадоўскі, Л. Нідэрле, А.І. Беліч, М.М. Петэрсан, Л.У. Шчэрба, А.М. Сяліщчаў, Л.А. Булахоўскі, П.А. Бузук, Б. Гаўранек, Р.В. Якабсон, М.С.*

Трубяцкі, Ц.П. Ломцеў, В.У. Іваноў. Славістыка на сучасным этапе. Актуальныя задачы сучаснай славістыкі.

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны
(дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі)

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		лекцыйныя	практычныя			
1	2	3	4	5	6	7
	Уводзіны ў славянскую філалогію (34 г.)	**22**	**12**	**30**		
1.	**Уводзіны**	**2**		**2**		
1.1.	1. Паняцце пра славянскую філалогію і яе структуру. 2. Прадмет і задачы славянскай філалогіі. Крыніцы звестак па славянскай філалогіі.	2		2	1,2,5	
2.	**Славянскія народы**	**2**		**2**	1,2	
2.1.	1. Геаграфічна-гістарычная характарыстыка славянскіх народаў. 2. Канфесійная прыналежнасць славянаў.	2		2	1,2	
3.	**Праіндаеўрапейская мова**	**2**		**2**		
3.1.	1. Індаеўрапейская моўная сям’я. 2. Час і месца існавання праіндаеўрапейскай мовы, яе распад. 3. Тэорыя аб настратычных мовах.	2		2	1,2	
4.	**Праславянская мова**	**2**	**2**	**2**		
4.1.	1. Праславянская мова як адна з індаеўрапейскіх моў, час яе існавання і перыядызацыя. 2. Праіндаеўрапейская фанетычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове.	2		2	1,5	
4.2	1. Праіндаеўрапейская граматычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове. 2. Развіццё лексічнага фонду праславянскай мовы.		2		1,2	Франтальнае апытванне. Прэзентацыя.

5.	**Славянскія мовы**	**10**	**6**	**12**		
5.1.	1. Агульная характарыстыка славянскіх моў. 2. Усходнеславянскія мовы і іх асаблівасці. 3. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу ўсходнеславянскіх моў. 4. Гісторыя навукі пра ўсходнеславянскія мовы.	2			1,2,3	
5.2	*Славянскія мовы* 1.Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў усходніх славянаў.		2	4	1,2	Франтальнае апытванне. Прэзентацыя.
5.3.	*Заходнеславянскія мовы.* 1. Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў заходніх славянаў.	2		4	1,3	
5.4.	1. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу заходнеславянскіх моў.	2			1,2	
5.5.	1. Гісторыя навукі пра заходнеславянскія мовы.		2		1,4	Франтальнае апытванне. Прэзентацыя.
5.6.	*Паўднёваславянскія мовы*. 1. Аасноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў паўднёвых славянаў.	2		4	1,2	
5.7.	1. Асаблівасці графікі, фанетыкі, лексічнага і граматычнага складу паўднёваславянскіх моў.	2			1,2	
5.8	2. Гісторыя навукі пра паўднёваславянскія мовы.		2			Індывідуальнае апытванне.
6.	**Славянскае пісьменства**	**2**	**2**	**4**		
6.1.	1. Гіпотэзы існавання пісьменства ў славянаў да Кірылы і Мяфодзія. 2. Жыццё і дзейнасць асветнікаў Кірылы і Мяфодзія. 3. Паходжанне славянскіх азбук і пытанне аб іх першаснасці і аўтарстве.	2		4	1,5	
6.2.	1. Развіццё славянскіх графічных сістэм да нашага часу. 2. Славянскія помнікі пісьменства (надпісы, рукапісы, інкунабулы). 3. Захаванне і выданне стараславянскіх помнікаў пісьменства.		2		1,2	Франтальнае апытванне. Прэзентацыя
7.	**З гісторыі славянскай філалогіі. Славістыка на сучасным этапе**	**2**	**2**	**6**		

7.1.	1. Заснавальнікі славістыкі: *І. Добраўскі, Е. Капітар, А.Х. Вастокаў, П.Й. Шафарык*. 2. Поспехі славістыкі ў XIX стагоддзі: *А.А. Патабня, А. Шлейхер, Ф. Міклашыч, А. Лескін, І.В. Ягіч, І.А. Бадуэн дэ Куртанэ, Ф.Ф. Фартунатаў*.	2		6	1,2	
7.2.	**З гісторыі славянскай філалогіі. Славістыка на сучасным этапе.** 3. Славістыка і славісты ў XX стагоддзі: Р.Ф. Брандт, А.І. Сабалеўскі, Я.Ф. Карскі, А.А. Шахматаў, М.Н. Спяранскі, І.Я. Франко, І.С. Свянціцкі, Я.М. Развадоўскі, Л. Нідэрле, А.І. Беліч, М.М. Петэрсан, Л.У. Шчэрба, А.М. Сялішчаў, Л.А. Булахоўскі, П.А. Бузук, Б. Гаўранек, Р.В. Якабсон, М.С. Трубяцкі, Ц.П. Ломцеў, В.У. Іваноў. 4. Актуальныя задачы сучаснай славістыкі		2		1,2	Індывідуальнае апытванне.
	Усяго	**22**	**12**	**30**		

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Камлевич, Г. А. Введение в славянскую филологию [Электронный ресурс] : учеб.-метод. комплек / Г. А. Камлевич // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: http://elib.bspu.by/handle/doc/2146. – Дата доступа: 08.06.2020.
2. Камлевич, Г. А. Введение в славянскую филологию [Электронный ресурс] : практикум / Г. А. Камлевич // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: http://elib.bspu.by/handle/doc/618. – Дата доступа: 08.06.2020.

Дадатковая літаратура

1. Багдзевіч, А. І. Уводзіны ў славянскую філалогію / А. І. Багдзевіч, С. Г. Ляскевіч. – Гродна : Гродзен. дзярж. ун-т, 2011. – 274 с.
2. Булахов, М. Г. Славянские языки: происхождение, история, современное состояние / М. Г. Булахов. – Минск : Белорус. гос. пед. ун-т, 2001. – 225 с.
3. Дуличенко, А. Д. Введение в славянскую филологию / А. Д. Дуличенко. – М. : Флинта, 2014. – 720 с.
4. Минералов, Ю. М. Введение в славянскую филологию / Ю. М. Минералов. – М. : Высш. школа, 2009. – 331 с.
5. Рагаўцоў, В. І. Гісторыя мовазнаўства / В. І. Рагаўцоў. – Магілёў : Магілеўс. дзярж. ун-т, 2005. – 496 с.
6. Соколянский, А. А. Введение в славянскую филологию / А. А. Соколянский. – М. : Академия, 2004. – 400 с.
7. Супрун, А. Е. Введение в славянскую филологию / А. Е. Супрун. – Минск : Выш. шк., 1989. – 480 с.
8. Трубачев, О. Н. Этногенез и культура древнейших славян: лингвистические исследования / О. Н. Трубачев. – М. : Наука, 2003. – 495 с.
9. Цыхун, Г. А. Выбраныя працы: беларусістыка, славістыка, арэальная лінгвістыка / Г. А. Цыхун. – Мінск : Рэсп. ін-т выш. шк., 2012. – 372 с.
10. Шушарина, И. А. Введение в славянскую филологию / И. А. Шушарина. – М. : Флинта : Наука, 2011. – 302 с.
11. Щеглова, О. Г. Введение в славянскую филологию / О. Г. Щеглова. – Новосибирск : Новосиб. гос. ун-т, 2013. – 126 с.
12. Языки мира. Славянские языки / А. М. Молдован [и др.] ; под ред. А. М. Молдован – СПб. : Нестор-История, 2017. – 680 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ «УВОДЗІНЫ Ў СЛАВЯНСКУЮ ФІЛАЛОГІЮ»

Для павышэння якасці прафесійнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў мэтазгодна на працягу ўсяго тэрміну навучання ў ВНУ прыцягваць кожнага студэнта да сістэматычнай самастойнай работы. Змест і формы самастойнай работы студэнтаў распрацоўваюцца супрацоўнікамі кафедры ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі адукацыйнага стандарту.

Матэрыял, рэкамендаваны для самастойнага вывучэння, студэнты павінны атрымліваць ад выкладчыка з першых тыдняў семестра. Матэрыял для самастойнай працы, распрацаваны выкладчыкамі кафедры, можа ўключаць комплексы індывідуальных заданняў па пэўных тэмах, сістэму індывідуальных дамашніх кантрольных работ па тэмах і раздзелах дысцыпліны.

На самастойнае вывучэнне варта прапаноўваць асобныя тэмы лекцый або іх часткі па раней складзеным плане з указаннем асноўнай і дадатковай літаратуры па праблеме.

Эфектыўнасць самастойнай працы студэнтаў залежыць ад многіх фактараў. Тут і аптымальна выбраная форма працы, і дакладныя, канкрэтныя ўказанні і рэкамендацыі выкладчыка з наступнай аб’ектыўнай ацэнкай яе вынікаў і, самае важнае, сістэматычнасць і паслядоўнасць у правядзенні такой працы.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных прац, тэстаў, падрыхтоўку вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы, знаёмства з навуковай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай, з тэрміналагічнымі слоўнікамі, пераклад, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

Самастойная работа студэнтаў праводзіцца ў аб’ёме, прадугледжаным вучэбным планам.

п/п	**Назва тэмы, раздзела**	**Коль-касць гадзін на СПС**	**Заданне**	**Форма выканання**
1.1.	Прадмет і задачы славянскай філалогіі. Крыніцы звестак па славянскай філалогіі.	2	Падрыхтаваць канспект пра мэты і задачы курса, пра асноўныя крыніцы звестак пра славянскую філалогію	Канспект
2.1.	Геаграфічна-гістарычная характарыстыка славянскіх народаў.	2	Падрыхтаваць партфоліа, дзе будуць праілюстравана геаграфічна-гістарычная характарыстыка славянскіх народаў, іх сучасны стан, канфесійная	Прэзентацыя

			прыналежнасць славянаў.	
3.1.	Індаеўрапейская моўная сям’я.	2	Падрыхтаваць прэзентацыю па тэме «Індаеўрапейская моўная сям’я. Час і месца існавання праіндаеўрапейскай мовы, яе распад. Тэорыя аб настратычных мовах».	Прэзентацыя
4.1.	Праславянская мова як адна з індаеўрапейскіх моў, час яе існавання і перыядызацыя.	2	Сабраць і скапіраваць фрагменты прац па тэмах «Праславянская мова як адна з індаеўрапейскіх моў, час яе існавання і перыядызацыя», «Праіндаеўрапейская фанетычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове», «Праіндаеўрапейская граматычная спадчына і яе трансфармацыя ў праславянскай мове», «Развіццё лексічнага фонду праславянскай мовы».	Картатэка моўных фактаў; рэферат
5.2.	Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў усходніх славянаў.	4	Правесці аналіз матэрыялаў па тэмах «Агульная характарыстыка славянскіх моў», «Усходнеславянскія мовы і іх асаблівасці», «Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў усходніх славянаў».	Даклад
5.3.	Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў заходніх славянаў..	4	Падрыхтаваць рэферат па тэмах . «Заходнеславянскія мовы», «Асноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў заходніх славянаў».	Картатэка моўных фактаў; рэферат.
5.6.	Аасноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў паўднёвых славянаў.	4	Падрыхтаваць прэзентацыі па тэмах: «Асаблівасці паўдневаславянскіх моў», «Аасноўныя звесткі аб узнікненні і развіцці пісьменнасці і гісторыі літаратурных моў паўднёвых славянаў».	Рэферат
6.1.	Гіпотэзы існавання пісьменства ў славянаў да	4	Падрыхтаваць прэзентацыі па тэмах:	Прэзентацыя

	Кірылы і Мяфодзія.		«Жыццё і дзейнасць асветнікаў Кірылы і Мяфодзія», «Паходжанне славянскіх азбук і пытанне аб іх першаснасці і аўтарстве», «Развіццё славянскіх графічных сістэм да нашага часу», «Славянскія помнікі пісьменства (надпісы, рукапісы, інкунабулы)», «Захаванне і выданне стараславянскіх помнікаў пісьменства».	
7.1.	Заснавальнікі славістыкі: *І. Добраўскі, Е. Капітар, А.Х. Востокаў, П.Й. Шафарык.*	6	Падрыхтаваць рэферат і прэзентацыі па тэмах: «Заснавальнікі славістыкі: Добраўскі, Е. Капітар, А.Х. Востокаў, П.Й. Шафарык», «Поспехі славістыкі ў XIX стагоддзі: А.А. Патабня, А. Шлейхер, Ф. Міклашыч, А. Лескін, І.В. Ягіч, І.А. Бадуэн дэ Куртанэ, Ф.Ф. Фартунатаў», «Славістыка і славісты ў XX стагоддзі: Р.Ф. Брандт, А.І. Сабалеўскі, Я.Ф. Карскі, А.А. Шахматаў, М.Н. Спяранскі, І.Я. Франко, І.С. Свянціцкі, Я.М. Развадоўскі, Л. Нідэрле, А.І. Беліч, М.М. Петэрсан, Л.У. Шчэрба, А.М. Сялішчаў, Л.А. Булахоўскі, П.А. Бузук, Б. Гаўранек, Р.В. Якабсон, М.С. Трубяцкі, Ц.П. Ломцеў, В.У. Іваноў», «Актуальныя задачы сучаснай славістыкі».	Рэферат

АПІСАННЕ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для атрымання аб’ектыўнай інфармацыі аб ўзроўні паспяховасці студэнтаў мэтазгодна сістэматычна выкарыстоўваць розныя віды кантролю, сярод якіх: бягучы, тэматычны, прамежкавы і выніковы. Кожны з відаў кантролю ўжываецца на пэўным этапе навучання і выконвае ў педагагічным працэсе адну з функцый: стымулюючую, навучальную, дыягнастычную, выхаваўчую і інш.

Дыягностыка кампетэнцый па дысцыпліне можа мець розныя формы: вусны кантроль – франтальнае, індывідуальнае, ушчыльненае (камбінаванае) апытванне на лекцыях і практычных занятках; калёквіумы; вусны аналіз тэксту стараславянскага пісьменства, а таксама тэксту на адной з сучасных славянскіх моў; вусны залік.

ПЕРАЛІК ТЭАРЭТЫЧНЫХ ПЫТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ «УВОДЗІНЫ Ў СЛАВЯНСКУЮ ФІЛАЛОГІЮ»

1. Прадмет і задачы славянскай філалогіі. Крыніцы звестак па славянскай філалогіі, яе сувязь з іншымі гуманітарнымі навукамі.
2. Славяне і славянскія мовы.
3. Час і месца існавання праіндаеўрапейскай мовы, яе распад.
4. Праславянская мова, час яе існавання і перыядызацыя.
5. Развіццё лексічнага фонду праславянскай мовы.
6. Першыя звесткі пра славянаў. Паходжанне этноніма. Міжэтнічныя і міжмоўныя кантакты ў праславянскі перыяд.
7. Час і месца фарміравання славянаў. Арэал пражывання славянаў.
8. Лінгвістычны аспект праблематыкі славянскай прарадзімы. Сучасныя тэорыі славянскай прарадзімы.
9. Агульная характарыстыка славянскіх моў.
10. Гісторыя стварэння славянскага пісьменства.
11. Канстанцін (Кірыл) і Мяфодзій і славянскае пісьменства.
12. Паходжанне глаголіцы і кірыліцы. Параўнальны аналіз азбук.
13. Славянскія помнікі пісьменнасці: надпісы.
14. Славянскія помнікі пісьменнасці: рукапісы.
15. Славянскія помнікі пісьменнасці: інкунабулы.
16. Помнікі старaславянскай мовы.
17. Асаблівасці ўсходнеславянскіх моў: беларуская мова.
18. Асаблівасці ўсходнеславянскіх моў: руская мова.
19. Асаблівасці ўсходнеславянскіх моў: украінская мова.
20. Асаблівасці заходнеславянскіх моў: польская мова.
21. Асаблівасці заходнеславянскіх моў: сербалужыцкія мовы.
22. Асаблівасці заходнеславянскіх моў: чэшская мова.
23. Асаблівасці заходнеславянскіх моў: славацкая мова.
24. Асаблівасці паўднёваславянскіх моў: балгарская мова.
25. Асаблівасці паўднёваславянскіх моў: македонская мова.
26. Асаблівасці паўднёваславянскіх моў: сербская мова.
27. Асаблівасці паўднёваславянскіх моў: харвацкая мова.
28. Асаблівасці паўднёваславянскіх моў: славенская мова.
29. З гісторыі славянскай філалогіі: славістыка ў ХІХ стагоддзі.
30. З гісторыі славянскай філалогіі: славістыка канца ХІХ – пачатку ХХ стагоддзя.
31. З гісторыі славянскай філалогіі: славістыка ў ХХ стагоддзі.
32. Славістыка на сучасным этапе. Актуальныя задачы славістыкі.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	**Назва кафедры**	**Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне**	**Рашэнне, прынятае кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму**
Беларускае мовазнаўства	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	няма	Пратакол № 10 ад 20.04.2020 г.
Гісторыя беларускай мовы	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	няма	Пратакол № 10 ад 20.04.2020 г.